

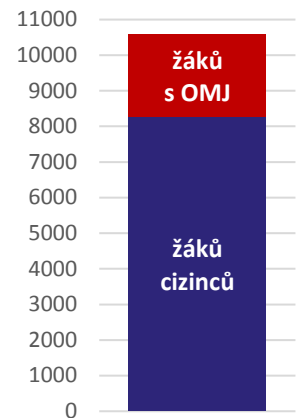
PODPORA ŽÁKŮ ZŠ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM (OMJ) V PRAZE 2018

V PRAŽSKÝCH ZŠ JE TĚMĚŘ POLOVINA VŠECH CIZINCŮ

V Praze žije celkem 195 068 cizinců (ČSÚ 2018), což je téměř polovina všech cizinců v ČR. To reflektuje i rozvinutá síť integračních služeb. S velkým počtem cizinců a dalších **žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ)** se setkáme i v pražských základních školách.

V roce 2017/2018 pražské základní školy navštěvovalo **celkem 8254 žáků cizinců**, tedy **v průměru 35 na každou ZŠ**. Pokud nebereme v potaz občany Slovenské republiky, navštěvuje pražské základní školy celkem **42% všech cizinců na území ČR**. Cizinci přitom tvoří pouze cca 80% všech žáků s odlišným mateřským jazykem. Další **zhruba 20% těchto dětí má české občanství** (tito žáci zatím nejsou evidováni v oficiálních statistikách).

Z 80 základních škol (tj. cca třetina všech pražských ZŠ), které se zúčastnily výzkumu společnosti META ve školním roce 2018/2019, žádná neuvěděla, že by počet žáků s OMJ klesal. Naopak téměř 78% respondentů uvedlo, že **počet těchto žáků v jejich škole přibývá**.

JAK PODPORUJEME V PRAZE ŽÁKY S OMJ

1) AKTIVNÍ PŘÍSTUP ŠKOL – ROZVOJOVÝ PROGRAM, ŠABLONY A PODPORA V INKLUZI

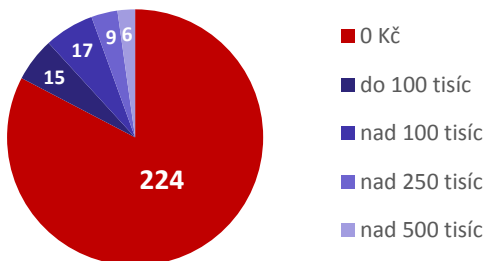
a) Rozvojový program MŠMT „Podpora vzdělávání cizinců na školách“ (dle § 20 ŠZ)

Rozvojový program (RP) je tradiční zdroj pro financování **bezplatné jazykové přípravy** cizinců ve školách. Největší objem prostředků se čerpá při podpoře **cizinců ze třetích zemí**.

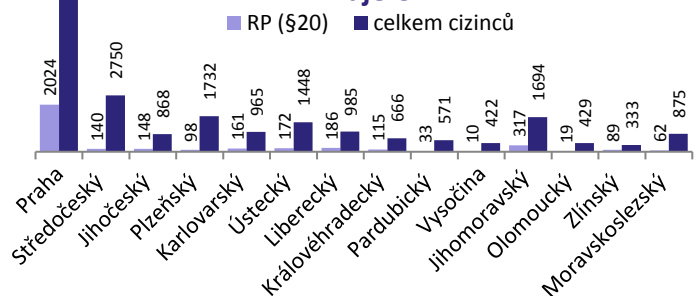
Celkem byly v roce 2018 z tohoto zdroje vyčleněny prostředky pro podporu **2024 žáků** pražských ZŠ. Aktivně se **v roce 2018** zapojilo celkem **47 pražských základních škol** (z celkového počtu 271 škol).

Forma a intenzita podpory z tohoto zdroje se liší napříč jednotlivými školami (ne vždy např. zahrnuje přímo samotnou výuku ČDJ). Největší objem čerpání jednou školou byl **809 565 Kč** pro školu se 185 žáky cizinci a nejnižší **3 022 Kč** pro 5 žáků.

Kolik žádaly pražské ZŠ na cizince ze 3. zemí

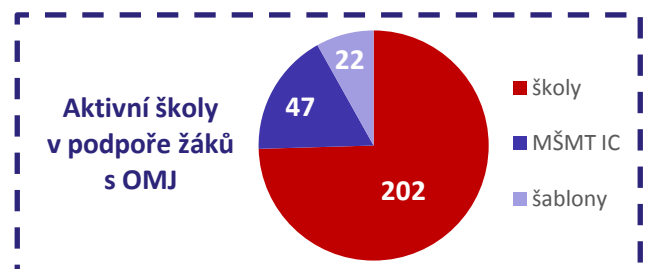
Poměr podpořených cizinců z RP - kraje ČR

b) Evropské fondy - „Šablony“

Aktuálně pražské školy využívají finance z výzvy č. 28. *Inkluze a multikulturní vzdělávání* v rámci OP PPR ČR. Školy touto cestou žádají o podporu zjednodušenou formou tzv. „šablon“ typizovaných pro jednotlivé formy podpory. **Finance na intenzivní výuku ČDJ** touto cestou získalo celkem 45 mateřských a základních škol, nadpoloviční většinu podpořených projektů nicméně podaly MŠ. Nejvíce školy žádají **o dvojjazyčné asistenty pedagoga**.

MŠ a ZŠ výzva 28 OP PPR	počet škol
Intenzivní výuka ČDJ (až 80 hodin výuky)	45
Doučování ČJ pro žáky s OMJ	49
Interkulturní pracovník	22
Dvojjazyčný školní asistent	127

c) ČDJ v rámci podpůrných opatření

Výuka češtiny jako druhého jazyka může probíhat také formou **podpůrných opatření 2. a 3. stupně** z §16 školského zákona (inkluze). Výuka ČDJ touto formou může být realizována v rozsahu **až 3 hodin týdně**. Tato podpůrná opatření musí nicméně doporučit **pedagogicko-psychologická poradna**. V září 2017 byla v pražských ZŠ poskytována výuka ČDJ **49 žákům**, což je jen zlomek žáků s potřebou této podpory.

2) AKTIVNÍ PŘÍSTUP MHMP – SÍŤ ŠKOL A „PRŮTOKOVÁ TŘÍDA“

Výuka ČDJ je také financována MHMP v rámci opatření Koncepce integrace cizinců Hl.m. Prahy. Celkem **21 městských částí** má určenu jednu základní školu, na niž mohou žáci docházet na **odpolední výuku ČDJ** (rozsah 1-2 hodiny výuky týdně). Velkou výhodou je, že toto opatření mohou využívat i **žáci s OMJ s českým občanstvím**. Rozsah této výuky nicméně **není dostatečný** pro nově příchozí žáky, jimž je primárně určena.

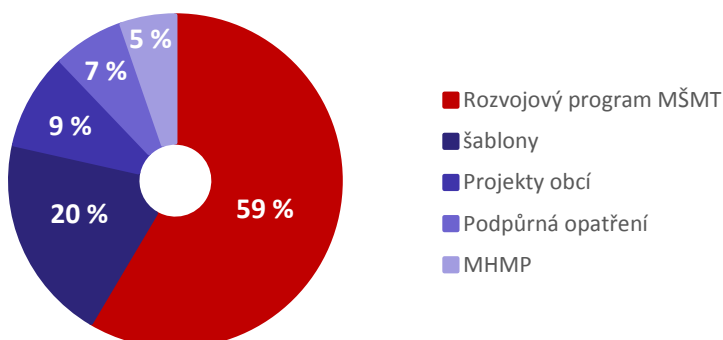
MHMP také organizuje **intenzivní kurz** jazykové přípravy pro nově příchozí žáky na ZŠ Marjánka na Praze 6. Trvání kurzu je 3-5 měsíců, probíhá v době běžné výuky a po dobu jeho trvání zde žáci plní povinnou školní docházku. Kapacita kurzu (10 dětí) je nicméně vzhledem k potřebě nedostatečná, o čemž svědčí i více než **desetinásobný počet zájemců** o tento kurz při jeho spuštění. Aktuálně je připravováno zřízení ještě jedné přípravné třídy tohoto typu při další pražské ZŠ.

V rámci šetření v 80 školách (z 271 pražských ZŠ) respondenti identifikovali celkem **216 žáků s nulovou znalostí českého jazyka** a tedy s **potřebou nejintenzivnější jazykové přípravy**. Pravděpodobně je těchto dětí v Praze až **dvojnásobek**. Abychom tuto potřebu uspokojili, muselo by v Praze vzniknout **minimálně 50 těchto tříd**.

3) AKTIVNÍ PŘÍSTUP MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ - PROJEKTY OBCÍ PRO INTEGRACI CIZINCŮ MV ČR

Dalším možným zdrojem podpory škol a tedy i dětí s OMJ jsou projekty obcí pro integraci cizinců Ministerstva vnitra. Celkem tyto projekty v Praze realizuje **11 městských částí**. Samotná výuka ČDJ není přitom vždy hlavní aktivitou těchto projektů. V žádném z projektů se doposud neobjevila intenzivní výuka ČDJ, ve třech MČ se realizovaly **prázdninové kurzy**.

Orientační poměr
zdrojů financování výuky
ČDJ v pražských ZŠ

Školy a děti s OMJ v Praze mají větší možnosti podpory při výuce ČDJ než v jiných regionech ČR. Školy mohou využívat více **zdrojů** dostupných různým skupinám žáků. To přitom představuje značnou **dodatečnou administrativní zátěž škol**. Zároveň neexistuje jednotící koncepce začleňování žáků s OMJ. Školy jsou tedy nuceny v lepším případě vypracovat koncepci vlastní, která v sobě jednotlivé zdroje a opatření integruje; v horším případě se tato roztržitost projevuje přímo na podpoře poskytované žákům.

Mezi příjemci podpory z jednotlivých zdrojů přitom převažují školy, jež kombinují financování podpory z více zdrojů a **subjekty žádající o finanční prostředky se tedy napříč jednotlivými zdroji opakují**. Na jedné straně tak stojí školy, které začleňování žáků s OMJ aktivně řeší a na druhé většina škol, které výuku ČDJ pro své žáky a jejich další podporu zajišťují relativně málo nebo vůbec.

Řadě pražských žáků s OMJ se tak žádné specifické podpory reálně nedostává;